

VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VÀO CUỘC ĐẤU TRANH PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

 ThS. LÊ NGỌC DUY; TS. BÙI THỊ THANH HUYỀN

Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội

Tóm tắt:

Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng ngời về đạo đức cách mạng, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Nhìn vào thực tế tình trạng tham nhũng, ngày nay chúng ta càng thấy những lời dạy bảo của Bác là vô cùng sâu sắc và hết sức quý báu. Thực hiện tư tưởng của Người, PCTN là trách nhiệm của từng cán bộ, đảng viên và nhân dân ta nhằm loại trừ những con sâu mọt - kẻ thù nguy hiểm đang âm ỉ tấn công phá hoại làm hạn chế sự phát triển đất nước trong thời kỳ đổi mới, hội nhập và phát triển.

Từ khóa:

Tư tưởng Hồ Chí Minh; công tác phòng, chống tham nhũng.

Summarization:

President Ho Chi Minh is a shining example of revolutionary morality, need, thrift, integrity, righteousness, and impartial will. Looking at the reality of corruption, we now see Uncle Ho's teachings extremely profound and very precious. Implementing his ideas, anti-corruption is the responsibility of each of our officials, party members and people to eliminate worms - dangerous enemies are smoldering destructive attacks that limit the development of the country in period of innovation, integration and development.

Terminology:

Ho Chi Minh's thought; the anti-corruption work.

1 Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Tham ô, lãng phí, quan liêu là một thứ giặc ở trong lòng” và biện pháp quan trọng hàng đầu để đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí chính là giáo dục tư tưởng cho quần chúng. Người nói: “Làm cho quần chúng khinh ghét tệ tham ô, lãng phí, quan liêu; biến hàng trăm, hàng triệu con mắt,

lỗ tai cảnh giác của quần chúng thành những ngọn đèn pha soi sáng khắp mọi nơi, không để cho tệ tham ô, lãng phí, quan liêu còn chỗ ẩn nấp”⁽¹⁾.

Chủ tịch Hồ Chí Minh là lãnh tụ có “lòng nhân ái mênh mông” dành cho toàn Đảng, toàn dân, toàn quân, cho mỗi con người, nhưng Người cũng thể hiện tinh thần, thái độ kiên quyết đấu tranh không khoan

nhượng với tệ nạn tham nhũng. Chính Chủ tịch Hồ Chí Minh, qua những “đêm trắng” suy nghĩ đã quyết định y án tử hình đối với Đại tá Trần Dụ Châu, Cục trưởng Cục Quân nhu vì đã tham ô lớn tiền của quân đội, ăn chơi sa đọa, trong khi toàn dân, toàn quân đang gian khổ hy sinh kháng chiến chống thực dân Pháp. Vụ án này là bài học lịch sử nhưng

(1) Hồ Chí Minh Toàn tập, Nxb CTQG, H.2009, t.10, tr.576.

còn mang tính thời sự nóng hổi trong tình hình hiện nay.

Một trong những kiến giải sâu sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh về quan liêu, tham nhũng, là một căn bệnh cố hữu của Nhà nước xưa đến nay là ở chỗ, Người nhìn hiện tượng gây nên sự tha hóa quyền lực này, từ đạo đức, từ sự hư hỏng về đạo đức xảy ra trong bộ máy công quyền và trong đội ngũ công chức. Đó là biến dân chủ thành “quan chủ”, là đầy tớ công bộc của dân mà lại “lên mặt quan cách mạng”.

Quan liêu không chỉ là bệnh hành chính, nạn giấy tờ, hội họp, đầu óc chủ quan, thoát ly thực tế mà do xa dân, khinh dân, không tin dân, ghét dân, sợ dân và không thương dân. Đó là lỗi từ đạo đức, phẩm cách. Muốn chữa, Người chỉ rõ cách chữa, cách trị bệnh. “Phải có đạo đức cách mạng, phải siêng năng, tiết kiệm, phải có thái độ khiêm nhường, chớ kiêu ngạo”(2). Muốn có đạo đức cách mạng phải có năm điều: Trí - Tín - Nhân - Dũng - Liêm... không tham danh vị, không tham sống, không tham tiền, không tham sắc. “Người cán bộ đã dám hy sinh cho Tổ quốc, hy sinh cho đồng bào, hy sinh vì nghĩa, thì không tham gì hết”(3). Người giải thích: “Liêm là trong sạch, không tham lam. Do bất liêm mà đi đến tội ác trộm cắp.

Công khai hay bí mật, trực tiếp hay gián tiếp, bất liêm tức là trộm cắp... Để thực hiện chữ liêm, cần có tuyên truyền, kiểm soát, giáo dục và pháp luật, từ trên xuống dưới, từ dưới lên trên”(4). Người nhấn mạnh: “Trước hết là cán bộ các cơ quan, đoàn thể, cấp cao thì quyền to, cấp thấp thì quyền nhỏ. Dù to hay nhỏ, có quyền mà thiếu lương tâm là có dịp đục khoét, có dịp ăn của đút, có dịp “dĩ công vi tư”. Phải thực hành chữ liêm để làm kiểu mẫu cho dân”(5).

Người vạch rõ một thực trạng, “quan tham vì dân đại. Nếu dân hiểu biết, không chịu đút lót, thì “quan” dù không liêm cũng phải hóa ra liêm”. Vì vậy, dân phải biết quyền hạn của mình, phải biết kiểm soát cán bộ, để giúp cán bộ thực hiện chữ liêm.

Pháp luật phải thẳng tay trừng trị những kẻ bất liêm, bất kỳ kẻ ấy ở địa vị nào, làm nghề nghiệp gì. Mỗi người phải nhận thấy rằng, “tham lam là một điều rất xấu hổ, kẻ tham lam là có tội với nước, với dân. Cán bộ thi đua thực hành liêm khiết, thì sẽ tạo nên tính liêm khiết trong dân. Một dân tộc biết cần, kiệm, biết liêm là một dân tộc giàu có về vật chất, mạnh về tinh thần, là một dân tộc văn minh, tiến bộ”(6). Quan liêu tham nhũng đi liền với lãng phí và thói vô trách

nhiệm. Về mặt đạo đức, một tình trạng đáng lo ngại là sự suy đồi đạo đức đã trở nên phổ biến, nghiêm trọng, hậu quả nặng nề không chỉ ở chỗ gây tổn hại kinh tế, tổn hại tới lợi ích của dân mà còn đánh mất lòng tin của dân với Đảng, với Nhà nước, với chế độ. Do cán bộ yếu kém, hư hỏng, do lãnh đạo, quản lý bộc lộ nhiều hạn chế, bất cập, mà tình trạng quan liêu tham nhũng, nhất là tham nhũng đã thành quốc nạn, vẩn nạn từ lâu mà vẫn chưa giải quyết được. Đó là mặt đối lập, tương phản với dân chủ, là một thứ phản dân chủ, lấy cấp quyền và lợi của dân. Nó cũng xa lạ với đạo đức, với văn hóa, biến hình thành một thứ phản văn hóa cản trở phát triển, làm chệch hướng sự phát triển.

Về chính trị nội bộ, quan liêu, tham nhũng làm suy yếu thể chế, làm tổn hại tới nền tảng của chính thể, của chế độ, nhất là làm suy yếu Đảng, làm tha hóa quyền lực Nhà nước, đó là kẻ hở nguy hiểm cho sự phát triển diễn biến hòa bình, thâm nhập vào bên trong, chuyển thành “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” mà các thế lực chống phá cách mạng đang ra sức thúc đẩy, thâm nhập từ ngoài vào trong, đe dọa trực tiếp tới sự bình yên của chế độ, tới sinh mệnh của Đảng, tới sự tồn vong của chế độ.

(2) Hồ Chí Minh toàn tập, Nxb CTQG, H.1995, t.4, tr.102.

(3) Hồ Chí Minh toàn tập, Sđd, t.4, tr.224-225.

(4) Hồ Chí Minh toàn tập, Sđd, t.4, tr.640.

(5) Hồ Chí Minh toàn tập, Sđd, t.4, tr.641.

(6) Hồ Chí Minh toàn tập, Sđd, t.4, tr.642.

2. Thực hiện công cuộc đổi mới dưới sự lãnh đạo của Đảng, đất nước ta đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng. Kinh tế - xã hội có những bước phát triển lớn, đời sống nhân dân được cải thiện, an ninh - quốc phòng được giữ vững.

Tuy nhiên, chúng ta cũng đang phải đối mặt với những nguy cơ và thách thức nghiêm trọng. Một trong những nguy cơ làm cản trở công cuộc đổi mới, phát triển đất nước là tệ nạn tham nhũng. Tham nhũng cùng với sự lãng phí đang diễn ra trầm trọng, kéo dài, gây bất bình trong nhân dân, gây ra thiệt hại lớn về tài sản Nhà nước, làm băng hoại đạo đức cán bộ, Đảng viên, xâm hại trực tiếp đến công lý và công bằng xã hội, làm thiệt hại to lớn về tài sản của Nhà nước và Nhân dân.

Cần phải có nhận thức đầy đủ hơn về bản chất và nguyên nhân của tệ nạn tham nhũng, đồng thời, xác lập các giải pháp hữu hiệu để PCTN một cách đồng bộ, hiệu quả.

Thứ nhất, đối với các cơ quan Đảng

- *Tăng cường công tác chính trị tư tưởng nâng cao phẩm chất người đảng viên.*

Thành công của sự nghiệp cách mạng giải phóng dân tộc trước đây và công cuộc đổi mới đất nước ngày nay đều gắn liền với vai trò lãnh đạo của Đảng. Sức mạnh của Đảng thể hiện qua sức chiến đấu của mỗi cán

bộ, đảng viên. Vì vậy, hơn ai hết đảng viên phải là người đi đầu trong cuộc đấu tranh chống tham nhũng, đặc biệt là những đảng viên giữ các cương vị lãnh đạo trong bộ máy nhà nước. Cuộc đấu tranh chống tham nhũng là cuộc đấu tranh chống lại sự cám dỗ của vật chất có điều kiện phát huy ảnh hưởng và tác dụng mạnh mẽ trong môi trường kinh tế thị trường hiện nay. Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức, phẩm chất người đảng viên không chỉ dừng lại trong các chỉ thị, nghị quyết của Đảng mà phải trở thành nhiệm vụ thường xuyên và quan trọng của các tổ chức đảng và trong các ý thức rèn luyện của các đảng viên. Đảng phải hướng dẫn và theo dõi cán bộ, đảng viên rèn luyện đạo đức phẩm chất của mình qua những công việc cụ thể trên từng cương vị công tác. Giáo dục chính trị tư tưởng và rèn luyện phẩm chất đạo đức không thể chỉ mang tính hình thức, mà phải có những tiêu chí nhất định để mỗi đảng viên tự soi vào mà phấn đấu, rèn luyện và cũng để các tổ chức đảng có thể hiểu rõ các thành viên của mình và có biện pháp hướng dẫn giúp đỡ.

- *Tăng cường quản lý đội ngũ đảng viên*

Đội ngũ đảng viên là nòng cốt của tổ chức đảng, việc tăng cường quản lý đội ngũ đảng viên là vấn đề hết sức quan trọng. Điều cần lưu ý là phải tăng cường phối hợp chặt chẽ

với các cơ quan nhà nước trong việc quản lý đội ngũ cán bộ, công chức, bởi vì đảng viên là cán bộ, công chức chiếm đa số, nhất là ở những vị trí lãnh đạo, quản lý. Quản lý đội ngũ cán bộ, đảng viên ở đây được hiểu là quản lý một cách toàn diện, bao gồm từ khâu tuyển chọn, bố trí, đề bạt, bổ nhiệm, đánh giá trong quá trình sử dụng. Những sai lầm trong công tác quản lý cán bộ, đảng viên là mảnh đất nuôi dưỡng không ít những kẻ cơ hội để lọt vào trong bộ máy Đảng và Nhà nước, thậm chí leo tới những vị trí trọng yếu với mục đích tạo lợi thế để thực hiện tham vọng cá nhân của mình. Đây là một vấn đề hết sức phức tạp, đòi hỏi phải có một nhận thức đầy đủ về tính chất nguy hại của sự buông lỏng quản lý cán bộ, đảng viên và cần có giải pháp khắc phục kịp thời.

- *Đưa "tự phê bình và phê bình" vào nề nếp sinh hoạt theo điều lệ Đảng và tinh thần Nghị quyết Trung ương*

Phê bình và tự phê bình là vũ khí sắc bén của Đảng. "Đảng không che giấu những khuyết điểm của mình, không sợ phê bình. Đảng phải nhận khuyết điểm của mình mà tự sửa chữa để tiến bộ và để dạy bảo cán bộ, phải thật thà tự phê bình, tự sửa chữa những khuyết điểm của mình... Kiên quyết chống bệnh tự mãn tự túc, tự tư tự lợi, kiêu ngạo, ba hoa"⁽⁷⁾. Lâu nay phê bình và

⁽⁷⁾ Hồ Chí Minh toàn tập, Sdd, t.5, tr.267-268.

tự phê bình chưa được thực hiện một cách nghiêm túc, thậm chí có tình trạng qua loa, đại khái. Tự bản thân cán bộ, đảng viên chưa ý thức được trách nhiệm của mình, chưa thấy được tự phê bình là phương pháp rèn luyện đạo đức cách mạng, chưa sử dụng nó như một vũ khí chống lại những thói hư tật xấu, những tư tưởng tiêu cực, tham nhũng của bản thân mình. Đồng thời, nhiều cán bộ, đảng viên cũng chưa thấy trách nhiệm của mình là phải phê bình, góp ý chân tình, thẳng thắn cho tổ chức đảng và các đồng chí của mình để giữ vững bản chất tiên phong của giai cấp công nhân. Thậm chí có nơi, có lúc, phê bình đã bị lợi dụng để đấu đá nội bộ, kèn cựa tranh giành chức vụ, quyền lợi. Đó là những biểu hiện hết sức tệ hại cần được khắc phục để phê bình và tự phê bình thực sự trở thành vũ khí, rèn luyện, nâng cao sức chiến đấu của Đảng, ngăn chặn và loại trừ những biểu hiện của tệ tham nhũng ngay từ trong tư tưởng của mỗi đảng viên.

- Đề cao trách nhiệm, xử lý nghiêm khắc những cán bộ, đảng viên, nhất là những người giữ chức vụ trọng yếu trong bộ máy của Đảng và Nhà nước có biểu hiện tiêu cực hay thiếu trách nhiệm để xảy ra tham nhũng trong ngành, cơ quan, đơn vị mình phụ trách

Đây đang là mối quan tâm của toàn xã hội và thực sự là thử thách lòng tin của người dân đối với Đảng và Nhà nước. Sẽ không thể chờ đợi

lòng tin của người dân nếu những người vi phạm pháp luật, nhất là những đảng viên giữ cương vị lãnh đạo có hành vi tham nhũng, tiêu cực có thể nhờn nhờ ngoài vòng pháp luật ngay cả khi đã bị phát hiện và lên án. Đồng thời, sẽ không còn là một nền pháp chế, nếu những người có trách nhiệm trong bộ máy Đảng và Nhà nước lại vô can với những vụ việc tiêu cực tham nhũng xảy ra trong phạm vi trách nhiệm của mình. Chúng ta quán triệt tinh thần của Đảng là chống tham nhũng phải bảo đảm giữ vững ổn định chính trị, nhưng như thế không có nghĩa là chúng ta làm ngơ hay nương tay với những kẻ coi thường uy tín của Đảng, bất chấp pháp luật và coi thường lợi ích của nhân dân. Đội ngũ cán bộ, công chức, nhất là những cán bộ giữ chức vụ cao đặt dưới sự lãnh đạo và quản lý của Đảng. Vì vậy, việc xử lý nghiêm minh kịp thời những hành vi tham nhũng hay vô trách nhiệm để xảy ra tham nhũng trước hết thuộc trách nhiệm của các tổ chức đảng. Một thái độ nghiêm khắc đối với sự vi phạm của các đảng viên thể hiện trách nhiệm của Đảng trước nhân dân và sẽ là một biện pháp có trách nhiệm răn đe phòng ngừa rất hữu hiệu với tệ tham nhũng.

Thứ hai, đối với các cơ quan nhà nước

- Tiếp tục bổ sung, hoàn thiện chính sách, pháp luật của Nhà nước, nhất là cơ chế quản lý kinh tế - tài chính, quản lý tài sản công

Cần phải bổ sung, hoàn thiện chính sách, pháp luật, quy chế, quy định của Nhà nước, bảo đảm các quy định đầy đủ, cụ thể, rõ ràng, dễ thực hiện, trước hết về cơ chế quản lý kinh tế, tài chính, đất đai, quản lý tài sản công, dịch vụ công. Đồng thời, đề cao các chính sách, chấp hành nghiêm chính sách pháp luật, không để sơ hở tùy tiện trong thực tế để kẻ xấu lợi dụng tham nhũng, thụ hưởng những đặc quyền, đặc lợi bất chính.

- Tiếp tục cải cách bộ máy nhà nước bảo đảm tinh gọn, cụ thể, rõ ràng; đẩy mạnh cải cách hành chính, xóa bỏ những thủ tục gây phiền hà, sách nhiễu doanh nghiệp và công dân, công khai hóa thủ tục hành chính

Đây là những biện pháp đã được nhận thức rõ nhưng chúng ta phải kiên trì tiến hành từng bước mới mong đạt được những kết quả như mong muốn. Bộ máy nhà nước, đặc biệt là bộ máy quản lý hành chính phát triển theo xu hướng ngày càng đông về số lượng, ngày càng phức tạp về chức năng, nhiệm vụ do những nguyên nhân khách quan. Tuy nhiên, có một thực tế là sự tăng trưởng bộ máy về số lượng chưa đưa lại sự tương xứng về hiệu lực quản lý. Đây là vấn đề đáng phải suy nghĩ. Sự gia tăng về số lượng các cơ quan quản lý cũng như chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của nó đôi khi không dựa trên các yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội và không dựa trên các luận cứ khoa học xác đáng, mà lại dựa

vào ý chí chủ quan duy ý chí, thậm chí xuất phát từ những tư tưởng lợi ích cục bộ của ngành hay địa phương. Vì vậy, cần phải nghiên cứu sắp xếp lại bộ máy nhà nước theo hướng tinh gọn, chức năng nhiệm vụ rõ ràng gắn liền với trách nhiệm công vụ của từng bộ phận của nền hành chính đến từng cán bộ, công chức.

Ngoài ra, thủ tục hành chính phiền hà rắc rối, thiếu công khai, chưa đủ minh bạch đã tạo điều kiện cho sự vôi vĩnh, sách nhiễu phát triển đến mức độ công khai, tự nhiên, không thể chấp nhận được. Cần tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa cải cách thủ tục hành chính, thường xuyên rà soát và loại bỏ ngay những thủ tục vô lý, cản trở việc thực hiện quyền của công dân trong mọi lĩnh vực ở mọi ngành, mọi cấp, đặc biệt ở những khâu, những lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng, tiêu cực.

- Cải cách cơ bản chế độ tiền lương, nâng cao đời sống người hưởng lương, đồng thời xử lý nghiêm khắc những người có hành vi tham nhũng; nâng cao chất lượng, phẩm chất chính trị, tính kỷ luật và chuyên môn của cán bộ, công chức

Đây cũng là vấn đề rất quan trọng, bởi vì xét cho cùng, một chế độ, chính sách đều được thực hiện thông qua những con người cụ thể và bất kể ai lao động cũng trước hết vì cuộc sống của bản thân, kể cả cán

bộ, công chức. Công tâm là yêu cầu đầu tiên của nền công vụ đối với từng công chức. Nhưng người ta chỉ có thể thực sự công tâm khi không bị thúc ép bởi việc mưu sinh. Chúng ta khó có thể đòi hỏi người cán bộ, công chức phải tận tâm hết mình khi chế độ lương chưa đủ sống, ít nhất ở mức trung bình xã hội. Vì vậy, cùng với việc thường xuyên giáo dục ý thức, tư tưởng và trách nhiệm công chức thì cũng phải đẩy nhanh quá trình cải cách tiền lương. Đề án chế độ cải cách chế độ tiền lương đang thu hút sự quan tâm của toàn xã hội và thực sự là một trong những yếu tố quan trọng, một biện pháp cơ bản để phòng ngừa tham nhũng.

- Thực hiện đúng các quy định của Đảng và Nhà nước về những điều cán bộ, công chức không được làm cũng là biện pháp phòng ngừa tham nhũng có hiệu quả

Điều đó phải được các cơ quan nhà nước quán triệt đến từng cán bộ, công chức, đồng thời thủ trưởng các cơ quan nhà nước cũng phải thường xuyên theo dõi và nhắc nhở các cán bộ, công chức thuộc quyền thực hiện nghiêm chỉnh các quy định này. Ngoài ra, cần thực hiện nghiêm túc việc kê khai tài sản (bất động sản và các tài sản có giá trị, nguồn tiền cho vợ con đi học, tự túc ở nước ngoài...) để từng bước quản lý thu nhập của cán bộ,

công chức nhằm phát hiện kịp thời những nguồn thu nhập không chính đáng. Tuy nhiên, công việc này cần tiến hành thận trọng để tránh kẻ xấu lợi dụng gây tình hình phức tạp trong nội bộ các cơ quan nhà nước.

- Tăng cường công tác kiểm tra, thanh tra, giám sát, kịp thời phát hiện và ngăn chặn hành vi tham nhũng

Thanh tra, kiểm tra, giám sát là biện pháp chống tham nhũng một cách chủ động và có hiệu quả nhất. Lúc sinh thời, Hồ Chủ tịch đã từng nói: “Chín phần mười khuyết điểm trong công việc của chúng ta là thiếu sự kiểm tra và kiểm soát khéo, bao nhiêu khuyết điểm lòi ra hết, hơn nữa kiểm soát khéo về sau khuyết điểm sẽ bớt đi”⁽⁸⁾.

Để nâng cao hiệu quả của công tác này cần có sự phân định và phối hợp chặt chẽ giữa các phương thức thanh tra, kiểm tra, giám sát như một chỉnh thể có tính hệ thống thì mới có thể phát huy được tác dụng và hướng tới mục đích chung là bảo đảm hiệu quả quản lý nhà nước và phát huy quyền dân chủ của công dân.

- Thực hiện tốt chủ trương đào tạo và sử dụng cán bộ góp phần phòng, chống tham nhũng

“Cán bộ là cái gốc của mọi công việc, muốn việc thành công hay thất bại đều do cán bộ tốt hay kém”⁽⁹⁾. Cán bộ tham nhũng là cán bộ vi phạm chuẩn mực đạo đức cách

⁽⁸⁾ Hồ Chí Minh toàn tập, Sdd, t.6, tr.489.

⁽⁹⁾ Hồ Chí Minh toàn tập, Sdd, t.4, tr.487.

mạng, là cán bộ kém. Do vậy, làm công tác cán bộ phải hiểu rõ cán bộ, từ đó mà bố trí sử dụng cho phù hợp vào từng cương vị chức trách. Nếu không căn cứ vào tài - đức, vào sở trường của từng cán bộ mà chỉ vì tình cảm cá nhân, nếu không vì công việc, vì tập thể mà chỉ vì quen thân, “cánh hẩu” với nhau mà bố trí cất nhắc thì chẳng những không phát huy được công tác của người cán bộ mà nhiều khi lại tạo thành những vây cánh, ê-kíp tiêu cực không làm lợi cho xã hội tập thể, tìm mọi cách bòn

Công tác cán bộ cần phải công tâm, khách quan, chọn mặt gửi vàng; nhận diện những kẻ giả danh tập thể để bảo vệ lợi ích cá nhân mình, những kẻ nhân danh xã hội để vì lợi ích của đồng bọn, của nhóm người tham nhũng lộng hành. Cần phải sáng suốt cất nhắc những người xứng đáng vào các cương vị quản lý phù hợp với năng lực sở trường chuyên môn của họ, những người không có biểu hiện tham nhũng mà còn dũng cảm tích cực đấu tranh chống tham nhũng.

“Công khai, minh bạch về tổ chức và hoạt động của cơ quan, tổ chức, đơn vị là việc công bố, cung cấp thông tin, giải trình về tổ chức bộ máy, việc thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn và trách nhiệm trong khi thực hiện nhiệm vụ, quyền hạn của cơ quan, tổ chức, đơn vị. Trách nhiệm giải trình là việc cơ quan, tổ chức, đơn vị, cá nhân có thẩm quyền làm rõ thông tin, giải thích kịp thời, đầy đủ về quyết định, hành vi của mình trong khi thực hiện nhiệm vụ, công vụ được giao”.

Khoản 4, 5, Điều 3, Luật PCTN năm 2018.

rút của công, lợi dụng chia chác các lợi ích bất minh từ nguồn tài sản XHCN. Do vậy, việc bố trí cất nhắc người quản lý lãnh đạo quyết không được tùy tiện, bởi nó chẳng những liên quan đến số phận của chính người đó mà còn ảnh hưởng trực tiếp đến sức mạnh của Đảng và Nhà nước. Trên thực tế hiện nay, đã xuất hiện nhiều tiêu cực trong công tác cán bộ như chạy chỗ, chạy chức, chạy quyền,... đã làm tha hóa một bộ phận cán bộ lãnh đạo quản lý và tạo điều kiện cho tham nhũng phát triển.

Thứ ba, đối với các tổ chức xã hội, cơ quan báo chí và nhân dân

- Phát huy tinh thần làm chủ của nhân dân và có cơ chế để nhân dân thực hiện quyền giám sát của mình đối với các cơ quan nhà nước và cán bộ, công chức nhà nước, tích cực phát hiện và tố cáo những hành vi và biểu hiện tham nhũng, cần tổ chức thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở

Đó là những yếu tố quan trọng trong việc xây dựng một hệ thống đồng bộ để ngăn

ngừa tham nhũng. Đấu tranh chống tham nhũng là cuộc đấu tranh lâu dài và phức tạp cho nên cần có sự tham gia tích cực của quần chúng nhân dân. Nó thể hiện ở việc nhân dân thực hiện quyền giám sát của mình đối với hoạt động của bộ máy nhà nước và các cán bộ, công chức nhà nước một cách trực tiếp hoặc thông qua các tổ chức đoàn thể của mình qua hoạt động của các ban thanh tra nhân dân được tổ chức ở cơ sở. Hiến pháp năm 2013 quy định: “Các cơ quan nhà nước, cán bộ, công chức, viên chức phải tôn trọng Nhân dân, tận tụy phục vụ Nhân dân, liên hệ chặt chẽ với Nhân dân, lắng nghe ý kiến và chịu sự giám sát của Nhân dân; kiên quyết đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí và mọi biểu hiện quan liêu, hách dịch, cửa quyền” (Khoản 2, Điều 8). Giám sát của nhân dân là giám sát thường xuyên và đồng đều nhất, vì vậy, cần tạo ra cơ chế để nhân dân thực hiện tốt nhất quyền giám sát của mình và để các cơ quan có trách nhiệm tiếp nhận tốt nhất, nhanh nhất và xử lý có hiệu quả nhất ý kiến phản ánh của người dân đối với hoạt động công vụ cũng như những biểu hiện vi phạm của các cán bộ, công chức nhà nước. Thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở, tiếp nhận và giải quyết kịp thời các khiếu nại, tố cáo của công dân chính là để thực hiện quyền giám sát của nhân dân, góp phần phòng ngừa và đấu tranh có hiệu quả với nạn tham nhũng.

- Cơ quan thông tin đại chúng tích cực tham gia phát hiện các hành vi tham nhũng đồng thời cũng đấu tranh với những biểu hiện lợi dụng chống tham nhũng để đấu đá, gây mất đoàn kết nội bộ và làm ảnh hưởng xấu đến tình hình chính trị, xã hội

Trong cuộc đấu tranh chống tham nhũng không thể không nhắc đến vai trò to lớn của các cơ quan thông tin đại chúng. Báo chí đưa đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước đến từng người dân. Công tác thông tin, tuyên truyền, nhất là về pháp luật cần phải được chú trọng hơn nữa. Nội dung và phương thức tuyên truyền phải đa dạng, phù hợp với quảng đại quần chúng. Mỗi chủ trương, chính sách, pháp luật phải được phổ biến đến người dân một cách nhanh

nhất và có hiệu quả nhất để họ biết quyền lợi và nghĩa vụ của mình cũng như trách nhiệm đấu tranh với các biểu hiện đấu tranh trong quá trình thực hiện.

Những thông tin trung thực về thực tiễn hoạt động của các cơ quan nhà nước và tiếng nói từ địa phương, cơ sở là những thông tin hết sức bổ ích cho các nhà hoạch định cơ chế, chính sách trong quá trình nghiên cứu để không ngừng hoàn thiện cơ chế quản lý đặc biệt là trong lĩnh vực kinh tế. Với lương tâm nghề nghiệp và khả năng chuyên môn nghiệp vụ của mình, các nhà báo có thể giúp cho các cơ quan chức năng kịp thời phát hiện ra các hiện tượng tham nhũng. Trên thực tế, báo chí thường xuyên phản ánh những hiện tượng vi phạm pháp luật, những biểu hiện của tệ tham nhũng. Vì

vậy, cần phải phát huy hơn nữa vai trò của báo chí trong cuộc đấu tranh chống tiêu cực và tham nhũng. Ngoài ra, báo chí cũng cần làm tốt chức năng hướng dẫn dư luận trong việc phê phán, lên án những hành vi tham nhũng hoặc những biểu hiện thoái hóa, biến chất trong lối sống của cán bộ, đảng viên. Các nhà báo phải thực sự trở thành những chiến sỹ trên mặt trận văn hóa tư tưởng, phê phán một cách tích cực các thói hư tật xấu, biểu dương cá nhân và tập thể đã dũng cảm đấu tranh chống các hành vi tham nhũng, đồng thời, cũng tích cực bảo vệ những người chống tiêu cực tham nhũng. Qua đó, thông tin báo chí trở thành một trong những cơ chế phòng ngừa tham nhũng hiệu quả nhất. ■

Đồng chí Trần Quốc Cường, Ủy viên Trung ương Đảng, Phó trưởng Ban Nội chính Trung ương chúc mừng Tạp chí Nội chính nhân kỷ niệm 95 năm Ngày Báo chí cách mạng Việt Nam ngày 21/6/2020. (Ảnh BNCTW)